

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 440.— | Negyed évre K 110.—
Fél évre „ 220.— | Egy óra „ 50.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.
TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — — 10-20

Teleky tárgyal a középpárttal Csak a válság megoldása után nyitják meg az új ülészakot

Budapest, febr. 9. A kisgazdapárt és a vele szemben álló keresztény oldal ma is változatlanul pártszövetségi alapon óhajtja folytatni a kormányzást. Teleky miniszterelnök — mint már ismeretes — új egységes kormány-pártot akar és ugyancsak emellett foglal állást Bethlen István gróf is. Bethlen István gróf és Teleky miniszterelnök felfogása között mégis lényeges eltérés tapasztalható. Bethlen István ugyanis engesztelhetetlenül amellett van, — és ezt a felfogását képviselte a kormányzó előtt is — hogy az ügyeket csak egységes kormányzó-párttal lehet tovább vinni és amennyiben erre a mostani pártviszonyok nem adnának módot, akkor el kell napolni, esetleg alkalmas időpontban fel kell oszlatni a nemzetgyűlést. Ezzel a felfogásával Bethlen István nem áll egyedül, hanem támogatásra talál különösen a disszidensek közt, azonkívül olyan parlamenten kívüli tényezőknél, amelyeknek az események kialakulására hatásuk lehet.

Teleky Pál gróf, bár szintén előnyt ad az egységes párt gondolatának, engedékenyebb álláspontot foglal el. A miniszterelnök felfogását a következőkben ismertetik:

A miniszterelnök mindenesetre az egységes párt mellett foglal állást, ha az a párt homogén elemekből tevődik össze, vagyis ha kívül hagyják a kisgazdapárt azon elemeit, amelyekből a miniszterelnök nem várja az új pártkeretek közt való nyugodt elhelyezkedést. Ha azonban az egységes párt nem jöhetne létre, akkor Teleky sem lát a megoldásra más lehetőséget, mint a koalíciós alapon való tovább kormányzást. A házfelosztást Teleky ezidőszereint nem tartja szükségesnek, ugyanez a felfogása a Ház elnapolásáról is. Ugy gondolja a miniszterelnök, hogy a hiba ma nem a nemzetgyűlésben van, hanem a pártok belsejében s így nem a nemzetgyűlésnek, mint intézménynek a feloszlata, vagy elnapolása vált szükségessé.

A maga személyére vonatkozólag Teleky miniszterelnöknek egyelőre az a szándéka, hogy amennyiben koalíció jön létre, minden pártkereten kívül marad.

Hangsúlyozni kell azonban, hogy a miniszterelnök ma még abban az irányban is dolgozik, hogy az egységes kormányzást is létrehozza.

Ma délelőtt 10 órakor Teleky miniszterelnök megbeszélésre hívta össze a disszidens képviselőket, akik közül tizenketten jelentek meg. Féltenkéntör Teleky kijött egy értekezletről és intézkedett, hogy sürgősen hívják Széchenyi Viktor grófot és Ghillány Imre bárót, a nemzeti középpárt tagjait. Ghillány elhívása élénk feltűnést keltett a folyosón összegyűlt képviselők közt.

A kisgazdapárt meglehetősen egységben várja a fejleményeket és különösen azt, hogy most már a keresztény oldal is határozott formát öltson.

Mint közlik, a keresztény pártok vezetői holnap délben a képviselőházban megbeszélést tartanak. Este értekezlet lesz a kisgazdapártban, amelyen véglegesen állást foglalnak és új nevet vesznek fel. Ugyancsak értekezlet lesz a keresztény oldalon is. Ezen az utóbbi értekezleten meg fog alakulni az egységes keresztény párt.

Illetékes helyről tudatják, hogy Andrássy Gyula gróffal még tárgyalások folynak, a valószínűséghez azonban közel jár már is az a feltevés, hogy Andrássy Gyula csatlakozni fog az egységes keresztény párthoz.

A disszidens képviselőkkel folytatott tárgyalás után a kora délutáni órákban Teleky miniszterelnök felkerete Rakovszky István házelnököt és vele tanácskozott. Mivel a válság hosszú lefolyásának látszik, az a terv merült fel, hogy az ülészakot holnap berekesztik és az új ülészakot majd csak akkor nyitják meg, ha a válság már elintézést nyert.

Hadik és a kisgazdák

Politikai körökben nagy fellünnést keltett, hogy a kisgazdapárt több vezető tagja felkereste Hadik János grófot és vele beható tanácskozást folytatott.

Bethlen István a politikai helyzetről

Szeged, febr. 9. Bethlen István gróf, aki a napokban Szegeden tartózkodott, a Szegedi Napló munkatársa előtt nyilatkozott egyes politikai kérdésekről. A hírlapíró szóba hozta előtte a

kormányzópártból való kilépéséről elterjedt híreket, mire Bethlen gróf kijelentette, hogy a kilépés tárgyában még nem döntött, majd arról a hírről, amely szerint ő Andrássy Gyula gróf pártjához készülne csatlakozni, a következőket mondta:

— En, mint az egységes kormányzó-párt tagja, nem szándékozlak csatlakozni Andrássy pártjához. Erről szó sem volt és nem is lehetett.

Zichy János gróf pártalakítási kezdeményezését vetette föl ezután a beszélgetés folyamán. — Zichy gróf tudvalevően egy új párt alakításának szükségességéről nyilatkozott, amelynek zömét a nemzetgyűlésen kívül álló, bevált politikusok, szakemberek alkotnák és akikhez csatlakoznának a törvényhozás értékes elemei. Zichy szabadellő pártalakítást hangoztatott, amely nemzetgyűlési szempontból konzervatív, gazdasági és társadalmi téren liberális programot vallana és egyesítené a nemzet összes hasznos erőit, — felekezetre való tekintet nélkül.

— Tehetséges és hazafias gon-

dolkozásu urnak tartom Zichy János grófot, — mondta Bethlen — programjáról azonban még nem olvastam és így kezdeményezéséről érdemben nem nyilatkozhatom.

— Milyennek látja Excellenciád a politikai helyzetet?

— Nagyon sivárnak! A folyamatos torzalkodások, olyan kérdések feszegetése, amelyek nem aktuálisak... Abszolút nem kívánatos dolgok...

A külpolitikai helyzetről a következőket mondta Bethlen gróf: — Most a béke végrehajtása következik és a külügyminiszternek meg kell mutatnia, mit tud.

A keleti veszedelemtől ezeket mondta:

— A bolzevizmus fenyegető veszedelem, amely egész Európát fenyegeti, de hogy ez a veszély milyen mértékben áll fenn, azt nehéz megítélni, mert kívülről nem lehet megállapítani a bolzevizmus hatalmának erejét Oroszországban. A bolzevizmus, amíg létezik, mindenesetre állandó veszély Európára és ez a veszély a tavasszal aktuálisabbá is válhat.

Az olcsóbbulás csak a mezőgazdasági termékeknél kezdődhetik

A világ aranykészletének 65 százaléka a mezőgazdáké

Hoover, Amerika világhírű élelmezési diktátora, Harding elnöksége alatt miniszterséget vállalt és így az érdeklődés középpontjában áll. Legutóbb a drágaságról és annak csökkenéséről, illetve megszűnéséről a következőképpen nyilatkozott:

— Az olcsóbbulás csak a mezőgazdasági termékeknél kezdődhetik, hiszen a mezőgazdák zsebében van a konjunktúrák hasznának háromnegyedrésze, még pedig nemcsak bankokban, de elsősorban értékekben. Olyan mezőgazda, akinek adósságai volnának, nincs a világon, míg minden más foglalkozási ág részben vagy egészben tengődik. A mezőgazdák iparcikk-szükséglete emellett végtelenül csekély: alig teszi ki öt százalékát üzemenntartási költségeinek.

— A világ megtakarításait ne a nagybankokban és a nagykereskedelemben keressük: ott csak alig 25 százalékot találunk és azt is legtöbbször papírértékben, — viszont a föld, az állat, a termés, az arany, az értékes ingók, egyáltalában az igazi értékek a mezőgazdák kezében vannak. Véget kell vetni az improduktív vagyonehalmozásnak, csökkenteniök kell áraikat és abszolút vagyoneosságukból kell igazi adóalapot teremteni.

A szenzációs kijelentésekkel foglalkozik most az amerikai meg az angol sajtó, amely visszhangul megállapítja, hogy szakemberek becslése szerint a világ aranykészletének 65 százaléka a mezőgazdáké van elrejtve.

A párisi határozatok és a német kormány

Bécs, febr. 8. A Neue Freie Presse jelenti Berlinből: Megerősítik azt a hírt, hogy dr. Simons külügyminiszter egész biztosan elmegy a szövetségesek londoni konferenciájára. A birodalmi kormány — mint jelentik — azon az állásponton van, hogy a szövetségeseknek a lefejtésre vonatkozó követeléseit teljesíthetők, ellenben a jóvátételre vonatkozó követeléseit teljesíthetetlenek.

A görög kormány entente barát

Berlin, február 9. Athénből táviratozzák: Kalozeropoulos miniszterelnök az új kormány első minisztertanácsán és közvetlenül utána a nemzetgyűlés külügyi bizottságában nyilatkozott programjáról. Azt hangoztatta, hogy tovább folytatja az előbbi kormány entente-barát politikáját és közölte, hogy ő maga fogja képviselni Görögországot a londoni konferencián. A miniszterelnök holnap, csütörtökön utazik el Párison át Londonba.

Román hírek

Bukarest, február 9. Ugron István volt követ gazda-küldöttséget vezetett a román király, a kamara

elnöke és a szakminiszterek elé és memorandumot nyújtott át, mely az agrárreformról szól.

A román bírák igazságügyminiszteri rendelet alapján február 1-től kezdve talárban ítélik meg.

A Belgrád és Bécs közötti hajó-járatok ügyét rendezték. Magyarország területén a hajók csak Baján és Budapesten költöhetnek ki.

A román újságírók választmánya kormányhoz és a képviselőházhoz fölír, hogy a sajtóvétségekben ezennel kizárólag esküdt-szék ítélezhető.

A »Siebenbürgisch Deutsche Tageblatt« írja: Egy ideig cenzuramentességnek örvendett a sajtó s ez nem volt a közérdek kárára. Az általános sztrájk óta ismét áldozatul estünk a cenzurának. Nem lehet eleget hangoztatni a hatalom birtokosainak, hogy a cenzura fentartása a leg-szerencsétlenebb intézkedés, ha az ország belső békéjét végre visszaadni akarják. Azt tudjuk érteni, hogy a bolsevista tendenciájú dolgokat törlik a lapokból. De érthetetlen az olyan cikkek törlése, amelyek a lakosság jogaiért lépnek sorompóba. — görögkeleti ünnepeken az újságok nem jelenhetnek meg, mert a cenzurahivatal ünnepeket. A tisztviselő tartsa meg vallásának ünnepeit. De a hivatalok működése emiatt meg nem akadhat, mert ezek a nem görögkeleti vallású állampolgárokért is vannak és rendelkezésre kell állniuk azok a napokon, amikor sem állami ünnep, sem vasárnapi munkaszünet nincs. Nem követeljük, hogy a felekezetek ünnepein az illető állami tisztviselő ne ünnepeljen, de állítsanak egy olyan helyet, akinek nincsen ünnepe. Hogy jön ahhoz egy újságvállalat, hogy felekezeti ünnep miatt egy napját elvegyék és hogy jön ahhoz az a sok ezer meg ezer olvasó, hogy ne kapja meg lapját azokon a napokon, mikor nincs munkaszünet? Nyomatékosan követeljük a cenzura megszüntetését. Így ír a szász lap, de természetesen minden sorát mi is aláírjuk, írja hozzá a kolozsvári Ellenzék.

A Pénzügyi Központ intézkedései a nosztrifikálásról

A hadikölcsönök nosztrifikálási munkálatainak vezetésével megbízott Pénzügyi Központ ma arról értesítette a polgármesteri hivatalt, hogy a nosztrifikálás előkészítésével azokat a pénzügyi intézeteket bízta meg, amelyek a Pénzügyi Központ tagjai. A megbízást e pénzügyi intézetek főnökjainak és kirendeltségeinek is megadta.

A nosztrifikálási munkálatok két részből állnak. Az egyik rész az anyaggyűjtés, ezt a megbízott pénzügyi intézetek végzik. E munkálatok végső határideje február 28. A másik rész a megbízott intézetek által egybegyűjtött anyag felülvizsgálása és a nosztrifikációs megjelölés. Ezt a kormányrendelet értelmében alakítandó bizottságok végzik. E bizottságok tehát működésüket csak akkor kezdték meg, ha a megbízott pénzügyi intézetek a maguk munkájával már elkészültek.

A pénzügyi intézetek február havában két ízben és pedig 15-én és 28-án jelentést tesznek arról, hogy a nosztrifikálás előkészítésére hány darab és milyen össznév-tékü címletet vettek át. A bizottság csak azokra a helyekre száll ki, ahol a bemutatott mennyiség darabszáma a 2000-t meghaladja. Ezen aluli mennyiség az e célra kijelölendő pénzügyi intézethez lesz beszállítandó.

Arról, hogy a nosztrifikációs megjelölés mely pénzügyi intézeteknél történik, a polgármestert március első felében oly időben fogja értesíteni a Pénzügyi Központ, amikor már megállapította, hogy a nosztrifikációs megjelölés hány helyen fog történni. A bizottságok munkájának megkezdését akként fogja megállapítani, hogy a polgármesternek a kirendelésre elég idő álljon rendelkezésére.

Azok a pénzügyi intézetek, amelyek Debrecenben az előkészítési munkát végzik és amelyekhez a polgármesternek bizottsági elnököket kell kinevezni, a következők:

Szegedre megy a kolozsvári egyetem de „udvariasságból“ Debrecenben is szemlét tart?

Csak tegnap számoltunk be Hegedüs Loránt pénzügyminiszternek a szegedi kereskedelmi- és iparkamara elnöke előtt tett kijelentéséről, hogy a minisztertanács a kolozsvári és pozsonyi egyetemek Szegedre helyezését határozta el és ma már beszámolhatunk arról az értekezletről is, amelyet a szegedi városházán tartottak tegnap a kolozsvári egyetem szegedi elhelyezkedése ügyében.

Petrisevich-Horváth Emil báró államtitkár az értekezleten föl-kérte a polgármestert, hogy mutassa be Haller István kultuszminiszternek a városházán tartott leírát, amely szerint a kormány a kolozsvári egyetemmel Szegedre helyezte.

Az okirat bemutatása után a polgármester felsorolta azokat az épületeket, amelyeket Szeged város a felállítandó egyetem rendelkezésére bocsátott. Majd a tanári kar s az ifjuság elhelyezése került szóba. A polgármester megemlítette, hogy a háború előtt 14 internátusa volt Szegednek, amelyben túlnyomó részt bányászati és bányászati német ifjak voltak elhelyezve, akik a megszállás miatt ma nem Szegeden folytatják tanulmányukat, minek folytán ezek az internátusok túlnyomórészt üresek. Hivatkozott a polgármester Glattfelder Gyula csanádi püspöknek arra a kijelentésére, hogy ő az ifjak részére Szegeden egy Szent Imre-kollégiumot készülni föllátni.

Horváth Emil báró kérdésére Aigner Károly dr. főispán kijelentette, hogy Szeged városa kész örömmel hozza bafazias áldozatot a szegénysorban levő, tanulni vágyó erdélyi egyetemi ifjak érdekében.

A kolozsvári egyetem tanári kara nevében Menyhárt Gáspár dr. jogkari dékán prorektor elmondta, hogy a kolozsvári egyetem kezdettől fogva meleg rokonszenvvel fogadta Szeged városának meghívását és ő annak a tanári kar túlnyomó többségében ma is hajlandó eleget tenni, azonban már udvariassági szempontból is Debrecen meghívására meg kell tekintenie a tanári karnak a Debrecen által föllátnított épületeket is. A kolozsvári egyetem tanári karának küldöttsége pénteken érkezik Debrecenbe és a leg-rövidebb időn belül jelentést tesz a két városban szerzett tapasztalatairól.

Az értekezlet végén a főispán kérdésére Bethlen István gróf kijelentette, hogy az ő tudomása szerint a miniszterelnök és a kultuszminiszter a pénzügyminiszterrel egyelőre megegyeztek abban, hogy az egyetem föllátnítása Szegeden okvetlenül szükséges, tehát az egyetem Szegedre helyezése befejezett dolog és az ügy legfeljebb csak halasztást szenvedhet.

Alföldi Takarékpénztár, Általános Forgalmi Bank, Debreceni Belvárosi Takarékpénztár, Debreceni Első Takarékpénztár, Debreceni Gazdák Bankja, Debreceni Hitelbank, Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank, Debreceni Központi Segítőegylet m. sz., Gazdasági Takarékpénztár, Közgazdasági Bank és Váltóüzlet, Takarékpénztár, Magyar Általános Hitelbank Debreceni fiókja.

A bizottságokhoz a Pénzügyi Központ egy központi bizottsági tagot fog kiküldetni.

A szegedi lapok élénken kommentálták azt a körülményt, hogy Bethlen István grófot, aki a menekültek érdekében propaganda-uton járt Szegeden, egyetlen kolozsvári orvosnő sem kísérte el és úgy magyarázták ezt, hogy a kolozsvári orvosnő-ök nem óhajtanak Szegedre menni. Erről Menyhárt Gáspár dr. a kolozsvári egyetem küldöttségének vezetője így nyilatkozott:

— Olvastam, hogy az orvosi kar távolmaradásából az következik, mintha ez kifejezése volna az orvosi fakultás Szeged-ellenes magatartásának. Ez merőben téves következtetés. Sőt mondhatom, az én privát értesülésem szerint is, épen az orvosnő-ök foglaltak egyöntetűen Szeged mellett állást. Miután a kórház ügye szerencsésen elintéződött és az ipariskolát is rendelkezésünkre bocsátották, most már nagyon is elég tért látnak működésükre.

— Mindenek konkluziójaként a kolozsvári egyetem Szegedre kerülése befejezett tény.

Ezzel a szegedi jelentéssel szemben konstatálnunk kell, hogy a kolozsvári egyetemnek Szegedre való helyezése még korántsem befejezett tény és a kolozsvári egyetem Debrecen látogatása nem pusztán udvariassági aktus. A száműzött egyetem elhelyezéséről Vass József dr. kultuszminiszter határozottan kijelentette, hogy a debreceni egyetemi küldöttség, mint a kolozsvári és pozsonyi egyetem tanácsa előtt, hogy az egyetem elhelyezésének kérdésében az egyetem meghallgatása nélkül nem fog határozni. már pedig az érdekelt egyetemek mindegyik nem köztölték hivatalosan állásfoglalásukat, ezidőszert tehát befejezett tényről beszélni nem lehet.

De nem tekinthetjük a kolozsvári egyetem Debrecenbe költözésének kérdését a szegedi értekezlet után túl haladott dolognak már azért sem, mert Pokoly József dr., a debreceni tudományegyetem rektora, éppen ma kapta meg a kolozsvári Ferenc József-tudományegyetem rektorának február 5-kéről kelt értesítését, amelyben közli, hogy a kolozsvári egyetem tíz tagú küldöttsége pénteken Debrecenbe érkezik, hogy itt tájékozódást szerezzen a kolozsvári egyetem elhelyezésének lehetőségéről és a debreceni egyetemmel való kooperáció módjaitól. A kolozsvári rektor levele február 5-én kelt, tehát éppen azon a napon, amikor a szegedi érte-

kezletet tartották. A küldöttség pénteken este érkezik Debrecenbe és több napot fog itt tölteni. Végleges és hivatalos állásfoglalás tehát csak a debreceni tájékozódás után történhetik meg.

Különbö is megbízható értesüléseink vannak arról, hogy a kolozsvári egyetem Debrecenbe költözésének még mindig nagyobb esélyei vannak, mint a Szegedre való településnek. A kolozsvári egyetem Budapest levő 28 tagú tanári karának 18 tagja, tehát a tanári kar túlnyomó többsége Debrecen mellett foglalt állást, ez a többség ma is megvan. Az egyetem fakultásai külön-külön foglaltak állást. Valamennyinek az állásfoglalásában kifejezést nyert, hogy szívesen kooperálnak a debreceni egyetemmel, azonban tudni óhajtják, hogy megtalálják-e Debrecenben eredményes munkásságuk alapfeltételeit. A szombaton kezdődő tájékozódás bizonyára kielégítő eredményre fog vezetni.

Ami végül Bethlen István gróf szerepét illeti, az ő álláspontja az, hogy az elszakított délvideki részek magyar kulturájának megővése végett okvetlenül szükséges, hogy Csonka-Magyarország déli részében elsőrendű kulturális gócpont fejlődjen ki, aminek biztosítékát ő egy magas színvonalú főiskolának Szegeden való létesítésében látja, ez azonban nem jelenti egyszersmind azt is, mintha Bethlen István gróf épen a kolozsvári egyetemnek Szegedre való elhelyezéséhez ragaszkodnék. Az egyetem kérdésének megoldásában a kormányt az a szempont vezeti, hogy a magyar egyetem olyan vonzó erőt sugározzanak ki az elszakított részekre, amely ezeknek a részeknek a magyar nemzeti kultúra számára való megtartását biztosítsa, má pedig a kolozsvári egyetem ennek a hivatásnak a debreceni egyetemmel való kooperációja révén felelhet meg a legteljesebb mértékben.

— Ismeretterjesztő előadások a ref. leánygimnáziumban. E hó 12-én, szombaton délután 5 órakor Demeter István tanár tart folytatódó előadást »A naprendszer és a világegyetem« címmel. Evvel befejeződik a négy előadásból álló első előadás sorozat. A valóban rendkívül érdekes és színes, népszerű modorban tartott előadások sokkal nagyobb méltánylást érdemelnének, mint amilyenben részesülnek. Igen szomorú jelenség az, ha a »kulturális Debrecenben az ilyen magasnívóú és mégis szórakoztató estélyek nem vonzzák a közönséget, amely sokkal drágább áron, sokkal silányabb élvezetekért tódulva tódul a mozikkba, kabarékba. A rendező intézet régi jóhírre, az előadó tanárok önzetlen buzgólkodása s a jövedelem célja: az iskola term. rajzi szertárának gyarapítása — mindmennyi ok arra, hogy közönségünk meleg pártfogásába vegye a ref. leánygimnázium nemes vállalkozását. Egy-egy előadásra 5 K a belépődíj.

200.000-nél több menekült-ről kell gondoskodni. Minden fillér áldás. Vegyének menekült-bélyeget!

LEGSZEBB KALAPOK FRANK EDÉNÉL.

Egy holland álhadnagy szélhámosága

Mese 400 szegedi gyermek
üdültetéséről

A szegedi lapok szombat reggeli számában kommuniké jelent meg, amely szerint négyszáz szegedi gyermeket — kétszáz fiút és ugyanannyi leányt — küldenek Hollandiába hat hónapi üdülésre. Szombat délutánra hirdették a »sorozást«, a gyermekek kiválasztását, még pedig egy holland tiszt jelenlétében, aki mint a budapesti holland konzulatus megbízottja jelent meg Szegeden tisztiszolgájával. A sorozás azonban elmaradt, mert közben kiderült, hogy a holland tiszt — szélhámos.

Az érdekes eset részletei a következők:

Wolf Ferenc dr. szegedi városi tiszt főorvos péntek délelőtt megjelent Orkonyi Ede dr. kuriai bíró, a fiatalok felügyelő-hatósága elnökeinek hivatalában egy holland hadnaggyal. Wolf dr. úgy mutatta be az idegen tisztet, mint aki a budapesti holland konzulatus képviselőjében azért jött Szegedre, hogy előkészítse négyszáz sátnya gyermek hollandiai üdülését. Orkonyi dr. nagyon megörült ennek, közölte, hogy az előkészítő munkálatok már folyamatban voltak, mert hiszen a holland jótékonyági akcióról már régebben szó volt.

Orkonyi dr. a holland tiszt nevét nem jól értette s ezért arra kérte, vesse papírra. A hadnagy leírta a nevét: *Groelius van Disauser*. A hadnagy írása olyan gyatra, primitív volt, hogy alig lehetett elolvasni. Orkonyi dr. meglepődött ezen s gyanúja egyre erősödött a holland tiszttel való társalgás során, aki tört német-séggel beszélt. A legjobban azon üldödt meg, hogy a hadnagy a négyszáz gyermek után *fejenként háromszáz koronát követelt* az utazási költségek részbeni fedezésére. Az ilyesmire a hasonló jótékonyági akcióknál eddig szokatlannak volt. Föl is vetette a kérdést, hogy mi történik azokkal a gyermekekkel, akiknek a hozzátartozói nem tudják lefizetni a háromszáz koronát? A holland tiszt megnyugtatta, hogy indokolt esetekben majd elengedik a pénzt.

Orkonyi Ede dr. egyáltalán nem nyugtatták meg a hadnagy felvilágosításai s Wolf főorvosnál érdeklődött, hogyan került össze a hollandussal. A főorvos elmondta, hogy nemrégiben levelet kapott a budapesti hollandi konzulátustól a járványkórháznak szánt szeretetadomány ügyében. A hadnagy, amikor tisztiszolgájával együtt megjelent nála, hivatkozott erre a levélre s ez kellett bizalmat írta. Orkonyi dr. péntek délután is összeköttetést keresett ebben az ügyben a főorvossal, mivel azonban nem beszélhetett.

Vasárnap reggel ismét megjelent a fiatalok felügyelő hatóságának hivatalában a holland hadnagy tisztiszolgájával. A hollandiai utazáshoz szükséges nyomtatványok kerültek szóba s Orkonyi úgy találta, hogy a tiszt ebben a tekintetben abszolút tájékozatlan. A holland hadnagy még Orkonyi dr. szobájában tartózkodott, amikor Wolf dr. felhívta telefonon. A bíró közölte gyanúját a főorvossal, akit megkért, hogy hívja fel ebben az ügyben telefonon a budapesti holland konzulátust, ő pedig majd a Gyermekvédő Ligánál érdeklődik.

A telefonálás után a holland tiszt, — aki már úgy látszik, sejtette, hogy leleplezik — megkérdezte Orkonyit, hogy nem Wolf dr.-ral beszélt-e az imént, mire azt a választ kapta: nem. A hadnagy ezután hamarosan eltávozott tisztiszolgájával.

Távozások után néhány perccel megérkezett Flederus budapesti holland főkonzul telefonválasza, amely így hangzott:

— Az állítólagos holland hadnagy szélhámos, le kell tartóztatni.

Az esetet nyomban közölték a

Kész a vagyonváltásról szóló törvény

Budapest, február 9. Hegedüs Loránt pénzügyminiszter a napokban az Otthon-körben elmondott beszédében érintette azt a nagy munkát, amely most a pénzügyminisztériumban a törvényalkotások körül folyik. Ertesülésünk szerint leghamarább készült el a *vagyonváltásról szóló törvény*, amely magában foglalja a betétek zárolását, a részvénytársaságok vagyonváltását, valamint a külföldi értékek és valuták zárolására vonatkozó intézkedéseket.

Ez a törvény hamarosan a nemzetgyűlés előtt lesz. Ebben foglalják össze a betétek zárolására, a zárolt betétek felhasználására, a részvénytársaságok kényszer-alapítókefelemelésére, a külföldi értékekre és valutákra vonatkozó intézkedéseket.

Hegedüs Loránt már több ízben

2.900,000 koronára becsülték a Debreceni Déri-Muzeum telkeit

A városi muzeum házai rekompenzálni lehetne a kollégiumot

Részletesen beszámoltunk legutóbb a kollégium gazdasági tanácsának határozatáról a »Debreceni Déri-Muzeum« számára kijelölt telkek eladásáról. A gazdasági tanács úgy határozott, hogy szíves készséggel hajlandó a nagy nemzeti kulturális cél megvalósítása érdekében a kollégium telkeit a Déri-Muzeum kulturpalotájára számára átengedni, azonban a kollégium súlyos anyagi helyzetére tekintettel anyagiakban csak annyi szolgálatot tehet az ügynek, hogy telkeit nem bocsátja nyilvános árjelésre, hanem egy *vegyes bizottság által megállapított áron átengedi a kulturpalota céljaira*.

Ez a vegyes bizottság, amely a gazdasági tanács, az államépítészeti hivatal és a városi mérnöki hivatal kiküldötteiből alakult, aránylag igen rövid idő, tíz nap alatt, végzett a becsléssel és munkájának eredményéről pénteken tesz jelentést a kollégium gazdasági tanácsának. Mint értesültünk, a becselő bizottság a Debreceni Déri-Muzeum számára maga Déri Frigyes által kijelölt négy telket együttesen 2.900,000 korona értékűre becsülte és javaslata az, hogy a telkek ezen az áron átengedhetők a kulturpalota céljaira.

A négy telekből azonban csak kettő a kollégiumé, a másik kettő a debreceni református egyházé, a melynek anyagi helyzete egészen más, mint a kollégiumé, sőt az egyházi adóból az egyenes adóalap megnövekedése folytán olyan jelentős bevételi többlet lesz, hogy a nagy kulturális cél érde-

kegkapitánysággal, amely a holland tisztet és szolgáját elővezette a rendőrségre.

A hollandusok ügyében a szegedi rendőrség várja a budapesti főkonzulatus további értesítését. Egyelőre őrizetben tartják őket és kutatnak egyéb szereplésük után. Az állítólagos holland tiszt, — aki minden valószínűség szerint álhadnagy — csütörtökön érkezett Szegedre »szolgájával« s egyik ténykedése az volt, hogy Wolf dr. megpumpolta 500 korona értékig.

adott kifejezést annak az álláspontjának, hogy a kisvagyonokat nem bántja, neki nem garasok kellene, hanem milliók. Nyilván ebből az álláspontjából következik, hogy 1000 koronáig nem esnek zárolás alá a betétek, 50.000 koronáig 10 százalékot vesznek el a betétekből és 200 koronán feüli betétekből.

A vagyonváltás pénzügyi eredményét az államadóságok kamatainak törlesztésére használják fel. Ezért szükséges az is, hogy a felhasználandó összeg felül a pénzügyminiszter tájékozódást szerezzen és az erre vonatkozó munkálatokban kapcsolódni be azok a munkálatok, melyek annak megállapítására irányulnak, hogy hol és mennyi összeg van elhelyezve a külföldön.

kében könnyen hozhat áldozatot. Számítani lehet tehát azzal, hogy az egyház két telkét a becsült áron jóval alul fogja a kulturpalota céljaira rendelkezésre bocsátani.

Déri Frigyes példátlan nagylelkűsége és Debrecennek szant egyszerű adománya megérdemli azonban, hogy maga Debrecen városa se maradjon meg az erkölcsi támogatásnál, hanem minden lehető eszközzel mozdítsa elő a Debreceni Déri-Muzeum mielőbbi megvalósulását anyagiakban is.

Módjában van a városnak, hogy rendkívüli szolgálatot tessen a kulturpalota ügyének anélkül, hogy olyan súlyos anyagi áldozatot kellene vállalnia, amelyet a mai nehéz gazdasági viszonyok közt kivanni sem lehet. Debrecen városa annak idején a városi muzeum céljaira megvette azt a *Hatvan-utcai házastelket*, amely jelenleg is a muzeum céljait szolgálja. A házastelkekért a város 72.000 korona veteltart fizetett.

A városi muzeum a tervek szerint szerves része lesz a Déri-Muzeumnak és szintén a kulturpalotában lesz elhelyezve. A Hatvan-utcai házastelkek ilyképen felszabadul. A kulturpalota mielőbbi felépítésének és ezzel egy nemzetközi jelentőségű muzeum megteremtésének tenne nagy szolgálatot Debrecen városa, ha az amugy is felszabaduló Hatvan-utcai házastelket, amelyek nagysága körülbelül egyezik a kollégium két Egyház-téri telkének

területével, felajánlandó cserébe a kollégiumnak. Ez esetben a kollégium telkei, mint a város adománya, ingyen lennének rendelkezésre, az egyház telkének olcsó áron való átengedése is joggal remélhető és így az az anyagi támogatás, amelyet Déri Frigyes a muzeum céljaira kilátásba helyezett és részben már deponált is, az építkezés ma horribilis összegeket felemészítő költségeire lenne fordítható.

Megoldható lenne egyidejűleg a Csokonai-kör elhelyezése is. A Csokonai-kör házalapját a város kezeli, viszont a Kör helyiségei jelenleg a városi muzeum házában vannak. Ha a muzeum háza a kollégiumé lesz, a Csokonai-kör a Debreceni Déri-Muzeum kulturpalotájában kapna majd helyiségeket, ami multjához és jelentőségéhez mérten meg is illeli.

Ugy tudjuk, hogy ezzel a tervvel illetékes körök már foglalkoznak is. Kívánatos lenne, hogy a terv mielőbb meg is valósuljon, mert csak így remélhető, hogy Déri Frigyes nagy alkotása, a Debreceni Déri-Muzeum rövidesen valósággá válik.

Posztóárak,

finom gyapjuöltöny és télikabát kelmék valamint kosztümökre a legolcsóbban

RÓTH ADOLF-nál,
Piac-utca 77. szerezhető be.

Baja Mihályt debreceni lelkessze választották

Ma délelőtt 9 órakor a Kistemplomban tartott lelkési választáson Debrecen református társadalma egyhangú lelkesedéssel, közfelkiáltással választotta meg Debrecen új lelkészévé Baja Mihály turkevei református lelkészt. A debreceni református egyház tagjai ezzel a tennyel vegkép Debrecenhez kapcsolták a nagytehetségű költő-papot, akit fényes szonoki tehetsége, nagy tudása és a hitben való szilárdsága egyaránt méltóvá tettek arra, hogy a kalvinista Róma lelkipásztori állását elfoglalja.

Ma délelőtt 9 órakor, a Kistemplomban zajlott le a lelkészválasztás. Az egyházközség nagy számmal megjelent választó tagjai előtt, a választás elnöke, Szele György lelkész ismertette a helyzetet. Megemlékezett az elhunyt Dicsőfi József lelkészről, majd az ő halálával megüresedett lelkési állás betöltésére tért át. Elmondta, hogy milyen okok késztették arra a presbiteriumot, hogy a lelkési állást meghívás útján töltsék be. Majd felolvasta a református egyházi törvényeknek a lelkészválasztás módját meghatározó paragrafusait és megkérdezte az összegyűlt választótól, akar-e valaki óvást emelni a presbiteriumnak Baja Mihály turkevei lelkészt meghívó határozata ellen.

Miután a választók közül senki sem jelentkezett, Baja Mihályt egyhangúlag megválasztott lelkésznek jelentette ki. Ezzel a választás aktusa be is fejeződött.

Az új debreceni lelkész valószínűleg még ez év tavaszán elfoglalja állását.

Ferfi belet és Antilop-keziyűkösi

Schön Sandornál

DEBRECZEN,

Piac-u. 14. Csapó-u. sarok

Minden menekült-bélyeg
amelyet megveszel egy
könnyecppet szárit fel.

Véres harc Petrozsényben bányászok és oláh katonák között

Petrozsényben hosszabb idő óta bányásztrájk van, amely a napokban véres harcokra vezetett. A bányászok az egyik akna bejáratánál felfegyverkezve várták az ellenük kivezényelt oláh katonákat. Mikor az első század katonaság megérkezett, a bányászok sortűzzel fogadták őket. Erre a katonák és a bányászok között formális harc fejlődött ki, melynek során több katona meghalt és megsebesült.

Mikor a katonai parancsnok értesült az összeütközésről, azonnal elrendelte, hogy szüntessék be a sztrájk ügyében megkezdett nyomozást, majd magához hívatta a bányászok vezetőit és tárgyalni kezdett velük a sztrájk befejezé-

séről és a fegyverek elrejtéséről. A tárgyalások során a bányászok kijelentették, hogy a zsilvölgyi összes bányák munkásai elhatározták, hogy inkább felrobantják a bányákat, semhogy a román hatóságoknak átadják. Később azonban elállottak terüktől, mert nem akarták tönkretenni a milliárdokat érő bányákat.

A tárgyalások eredményeképpen a bányászok beszüntették a sztrájkot és újra felvették a munkát, de 34-35 százalékra redukálták a termelést. A bányászok szabotálnak, mert semmiképpen sem akarják előmozdítani Románia érdekeit.

Két halálos ítélet rablás kísérletéért A kishegyesi-uti rabló cigányok a rögtönítélő bíróság előtt

A debreceni törvényszék mint statáriális bíróság ma délelőtt Balog Miklós és Horvát Mihály cigányok bűnpörét tárgyalta. Balog és Horvát rablás bűntettének kísérletével vádolva kerültek a rögtönítélő bíróság elé.

Február 3-án — amint idején megírtuk — Balog Miklós csengő és turókészítő és Horvát Mihály napszámos bejöttek a városba. Egy korcsmában pesti cigányokkal találkozott, akik páinkával és konyakkal itatták őket. Hajnalban 3 óra tájban hazafelé indultak a Téglavetőben lévő lakásukra. A Kishegyesi-úton észrevették, hogy a hátuk mögött halad Berezcki Sándor kocsis, aki egy szekéren tragyát vitt ki Kertész Daniel tanyájára. Balog a szekér elé állott, a kezében lévő karót ütésre emelte és rákiáltott a kocsisra:

— Allj meg, mert vagy lelétek, vagy leutlek!

Berezcki megállította a szekeret, a cigányok pedig két oldal melé ülétek. Pár száz lepest nyugodtan haladtak, ekkor azonban Balog dulakodni kezdett a kocsisai és ki akarta ragadni kezéből a gyeplőt. Berezcki erősen vedelmezte magát, a két cigány pedig, miután a kocsis nem sikerült legyűrniük, leugrott a szekérről. Balog lekapta a vasvillát a szekérről és Berezcki felé szurt. A kocsis nem tudott másképp megmenekülni a szurástól, mint hogy a szekér másik oldalán leugrott. A két cigány azonban üldözni kezdte. Szerencsére az uton egy szekér jött. Berezcki segítségért kiabált, mire a cigányok elfutottak. Berezcki aztán hazahajtatott, a rablási kísérletéről értesítette a csendőrséget, amely még aznap letartóztatta a cigányokat.

Ut nap alatt befejeződött a vizsgálat s a cigányok ma már a rögtönítélő bíróság előtt állottak. A mai főtárgyaláson mindketten tagadták, hogy rablási szándékkal támadták volna meg a kocsis, csak arra akarták kérni — csist, hogy vigye el őket téglavetői lakásukig. Mindketten azt állították, hogy ittasok voltak, Balog szerint öt-hat liter, Horvát szerint másfél liter páinkát ittak meg.

A rögtönítélő bíróság ezután az egyetlen tanut, Berezcki Sándor kocsis hallgatta ki. Berezcki előadta, hogy a cigányok tényleg dulakodtak vele és ki akarták venni kezéből a gyeplőt. Balog

szurása elől le kellett ugrania a szekérről.

A szembesítés alatt Balog kijelentette, hogy nem akarta megszünni Berezckit, csak a szekérről leesett vasvillát akarta feltenni.

Miután a tanut vallomásra megeskették, a bíróság Baróthy Zoltán dr. kir. ügyész vád- és Aczel Jenő dr. védőbeszédet hallgatta meg. Rövid tanácskozás után a bíróság a vádlottakat rablás bűntettének kísérletében mondta ki bűnösnek és mindkettőjüket köztételtől halálra ítélte.

Az ítélet kihirdetése után Nagy Kálmán dr. elnök megkérdezte az elítéltektől, hogy kívának-e kegyelemért folyamodni. Balog és Horvát egyszerre feleltek:

— Jaj kezit csókoikom, nem tettünk mi ilyet soha, hát hogyan kívánánk?!

A törvényszék ezután kegyelmi tanácsosa alakult át.

DOLLÁRT

és más idegen pénzeket legmagasabb napi áron vált be

GÖTSCH SÁNDOR

bankirodaja DEBRECZEN, Fiac-utca 38. I. em. Főposta melletti.

Tőzsdei maganforgalom

Budapest, február 8.

A mai maganforgalomban a hangulat bizakodó volt. Előfordult kötések:

Magyar hitel 1780, Rima 3745, Salgó 7000, Lipták 1580, Viktoriafa 1130, Lipták 570, Déliavasut 2200, Országos fa 2500, Magyaroliasz 435.

A valutapiacra nem volt élénk üzlet. Árfolyamok: Dollár 542, Márka 893, Sokol 688, Lengyel márká 064 és fel, Napoleon 1720.

Zürich, február 9. (Megnyitás.) Budapest 1-15, Bécs 1-60, Osztrák bélyegzet 1-10, Berlin 1-30, New York 616, Milano 22-60, Praga 7-90, Zágráb 4-60, Bukarest 8-50, Varsó 0-80.

Zürichi zárlat: Budapest 1-15.

**Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök
Igazságban,
Hiszek Magyarországot
feltámasztásában.**

HIREK.

— A Nagytemplom felszentelése. A meggyalázott debreceni Nagytemplom felszentelési ünnepélyét a debreceni református egyház elnöksége március 9-ikére tűzte ki. Ezen a napon tartja az Országos Református Lelkészegyesület közgyűlését, amelyre Baltazár Dezső dr. püspök, az egyesület elnöke, most tette közzé a meghívót. A Lelkészegyesület testületileg vesz részt a Nagytemplom újramegnyitási ünnepélyén és egyszersmind a megnyitást követő országos presbiteri gyűlésen.

— Rubinek beteg Budapesti tudósítónk jelenti: Rubinek Gyula volt kereskedelemügyi miniszter beteg. Orvosának tanácsára ágyban kell maradnia.

— A földreform a kormányzó előtt. Budapesti tudósítónk jelenti: A kormányzó ma délelőtt kihallgatáson fogadta nagyatyádi Szabó István földművelésügyi minisztert, aki a földbirtokreform életbeléptetésével összeköttetésben levő ügyekről tájékoztatta kormányzót.

— A csehek népszámlálásra készülnek. Prágából táviratozik: A Bohemia jelentése szerint a német nacionalisták sürgős interpellációt terjesztettek elő a szenátusban, melyben elpanaszolják, hogy Egerland számos helységében ideiglenesen cseh katonaságot szállásoltak el, hogy ezeket a tisztán német községeket a népszámlálásra csehekkel árásszák el.

— Eljegyzés. Feldmesser Klárikát (Balmazújváros) eljegyezte Stark Jenő (Debrecen).

— Baltazár püspök a szegedi Bethlen-napon. A protestáns egyetemi és főiskolai ifjúság Bethlen Gábor-köre február 20-án bont zászlót Szegeden. Ez alkalommal összegyűlnek Szegeden a protestáns társadalom vezetői. Baltazár Dezső dr. püspökön kívül megígérték feltelesen megjelenésüket Raffay Sándor dr. püspök, Kovács J. István volt államtitkár, Kaas Albert baró, Baria-Szabó József képviselő és sokan mások.

— Kigyuladt a királyi palota teteje. Budapesti tudósítónk jelenti: Ma délelőtt fél 11 órakor kigyuladt a királyi varpalota teteje a kupola mellett. A tűzhöz négy kerület tűzoltósága vonult ki. A gyorsan érkezett tűzoltóknak sikerült a tűz továbbterjedését megakadályozni.

— Apponyi Albert grófot meglóptak. Budapesti tudósítónk jelenti: Richter Aladár egyetemi tanár feljelentést tett a főkapitányságon, hogy Apponyi Albert gróf podgyászból, melyet ő a gróf birtokáról Budapestre hozott, egy kosarat ismeretlen tettes feltört és 6000 korona értékű ruhaneműt ellopott belőle. — A rendőrség keresi a tolvajt.

— A budapesti egyetemi beiratkozások. Budapesti tudósítónk jelenti: A tudományegyetemen ma járt le a beiratkozások meghosszabbított határideje. Valamennyi karon befejeződött már az új hallgatók igazolása. 800 kérvény érkezett be és 143 új hallgatót vettek fel. A többi folyamodót legnagyobbbésztt azzal az indokolással utasították

vissza, hogy betelt a létszám. Felvettek 61 orvostanhallgatót, 42 bölcsész és 40 joghallgatót. A bölcsészeti karon holnap kezdődnek meg az előadások.

— A kerületi főkapitány gyásza. A napokban súlyos csapás érte Ghiczy Tihamér rendőrfőtanácsost, a debreceni rendőrkörület főkapitányát. Édesanyja, özvegy giczi, assa-i ablaankúrti Ghiczy Józsefné született Kubinyi Klementin urasszony életének 69-ik évében, hosszú, évekig tartó betegség után, komárommezei szentmihálypusztai birtokán e hó 7-én meghalt. Ghiczy rendőrfőkapitány ma reggel 6 órakor utazott el édesanyja temetésére. A főkapitány és családja iránt általános a részvétel.

— Békés rendőrség nélkül. A tavasszal, amikor a vidéki rendőrségeket államosították, Békés nagyközség is ígéretet kapott, hogy rendőrségét átveszi az állam. Ez ígéret hatása alatt Békés képviselőtestülete határozatot hozott, mellyel községi rendőreinek 1921 február elseji határidővel felmondott. Az ígéret azonban csak ígéret maradt s a valóban békés természetű Békésről úgy látszik a belügyminisiteriumban megfeledeztek. A békési államrendőrök késnek valahol az éji homályban s a válságos február elseje elkövetkezett. A békési előjáróság most már kérte a maga kipróbált, öreg rendőreit, maradjanak meg tovább is szolgálatában, de azok olyan magas fizetést kívántak, amit a község nem képes megadni. Így hát a község két szék közt a pad alá esett.

A helyzet most tehát az, hogy ma Békésen, egy majdnem 30.000 lakosú nagyközségben nincs egy szál rendőr sem. Az esetet súlyosítja az is, hogy a szegedi kerületi rendőrkapitányság még azt az 5-6 államrendőrt is, akik eddig kisegítőképpen a községben működtek, elvezényelte onnan. Jelenleg Békésen a közbiztonsági szolgálatot egyedül a csendőrség látja el, amely amúgy is túl van terhelve munkával, amellet a katonai parancsnokság jóvoltából éjjelenként katonai őrzőjáratok cirkálnak és vigyáznak a rendre.

— A hus ára. A debreceni árvizsgálóbizottság ma délben ülést tartott a közlekedési ügyosztály helyiségeiben. Az ülés tárgya a busárok maxímálása lett volna, a bizottság tagjai közt azonban az a vélemény alakult ki, hogy a busárok esése ugyanolyan minden nap várható és egy ármaximálás csak akadály lehetne az árak természetes esésének. Epen ezért a busárokat egyelőre nem is maxímálta a bizottság, hanem úgy határozott, hogy holnap érintkezésbe lép a központi árvizsgáló bizottsággal és annak intenciói szerint fog cselekedni.

— Tulzsfult a közkórház. Tegnap délután a közkórház több sérültet, akiket a mentők ápolás céljából odavitték, elutasított azzal az indokolással, hogy a kórházban nincs hely egy beteg befogadására sem. A késő esti órákban ismét egy súlyosan sérült asszonyt utasított el a közkórház. A mentők már nem is vállalkoznak a balesetet áldozatainak a kórházba való szállítására.

— Izr. szentegyleti tagok figyelmébe. A folyó hó 6-ikáról elhalasztott tisztújító közgyűlés f. hó 13-án délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

— Lemberkovicsné Wéber Margit hegedűművész nő szenzációsan ígérkező február 12-iki hangversenyére jegyek Gárdos könyvesboltjában kaphatók.

— **Népszámlálás.** Felhívom azon népszámláló biztosokat és fuvarosokat, akik illetményeiket még nem vették át, hogy a Közélelmezési ügyosztálynál (Piac-u. 9.) jelenkezzenek pénzük átvétele végett. Debrecen, 1921 február 9. Zöld, tb. tanácsnok.

— **Be kell jelenteni az ebeket.** A városi adóhivatal felhívja az eb-tartókat, akik illetményeiket még nem vették át, hogy a Közélelmezési ügyosztálynál (Piac-u. 9.) jelenkezzenek pénzük átvétele végett. Debrecen, 1921 február 9. Zöld, tb. tanácsnok.

— **Olasz mozgó hadifogoly bizottság** érkezett Debrecenbe. A polgármester felhívja mindazon olasz hadifoglyokat (olasz katonákat), kik még a városban vagy a környéken tartózkodnak, hogy ennél a bizottságnál pénteken és szombaton délután 2—5-ig a Frohner-szállodában jelentkezzenek.

— **Szombaton** este lesz a szezon egyik legnagyobb sikerének ígérkező sportbálja az Angol királynő kávéház összes termeiben. A bált a Keletmagyarországi Sporthirlap a DVSC, DKASE és DNYSC kiváló rendező gárdájának közreműködésével rendezi, ami már félsikert jelent. Lesz női szépségverseny, confetti csata, amerikai árverés s még sok kacagató kabaré szám. Kezdeté este 8 órakor, vége reggel 5 órakor. Zenét a DVSC közismert zenekara szolgáltatja.

— **A virilisek névjegyzéke.** Az állandó bíráló választmány február 11-én ülést tart, hogy a virilisek névjegyzékét, amely akkorra már az előírt határidőn át volt közszemlén. végérvényesen megállapítsa.

— **Szerbszámlálás Ujszegeden.** Öletekben és mulatságos közigazgatási farsangjátékban úgy látszik bővében vannak a szerb megszállók. Februárban ugyanis népszámlálást rendeltek el Ujszegeden. Ezuttal papiroson rendezték meg a kiváló szakemberek, hasonlóan a múlt év nyarán végbement demonstrációs akcióhoz, amelynek során egy átutazó entente-misszió előtt a messze falvak szerb nemzetiségű lakosságát vonaton és kocsikon vonultatták föl zsviövni az ujszegedi templom elé, míg a község színmagyar népe otthon húzódott meg a demonstrálás alatt és az utcákon végig fegyveres lovaskatonák rohogtak. — Ezuttal ártatlanabb, de nem kevésbé ravasz egyenjogúsításról van szó. A népszámlálást ugyanis szerbszámlálással minősítették és ciril betűkkel vették lejáróba a tősgyökeres Horvátokat Hrvátovics, a Sándorokat Alexandrovics és más hasonló nyelvre változtatással, a nemzetiségi jelzés természetesen a legtöbbször a szerb szó volt. Ily módon állítólag szerb nemzetiségi többséget hoztak ki Ujszegeden. Arra vagyunk csak kíváncsiak, hogy amikor előterjesztik a nemzetiségi statisztikát, (mert a népszámlálás ilyen előterjesztésre készül), mit szólnak majd ahhoz a hivatalosak, hogy a szép szerb-hangzású nevek tulajdonosai csak magyarul beszélnek, mert viszont a kimutatásokban ezt is feltüntették.

— **Uj tavaszi divatlapok** érkeztek Hegedüs és Sándor irodalmi és nyomdai r. t. könyvkereskedésébe Piac-u. 34.

— **Bolti szolgát** keresünk Hegedüs és Sándor könyvkereskedés Piac-utca 34. szám.

— **Dinamó gépeket,** kapcsoló táblát, villanyműszereket, mozgósínház berendezéseket eladók, veszek, vagy cserélek. Földvári Debreczeni I. Elektrotechnikai gyár Széchenyi-u. 55. Telefon: 168.

— **Brüll S.** fogműterme Piac-utca 72. (Deák Ferenc-utca sarok) szájjadlástól a legújabb műfogak, foghúzás, fogtömes, mérsékelt árak.

— **Sportsapkák** Frank Imre kaplapüzletében Piac-u. 43.

— **Gyors és gépirónót** azonnali vagy mielőbbi belépésre keresünk. Csak gyorsírásban gyakorlattal bírók írásban ajánlatát kérjük bizonyítványmásolatokkal és fizetési igényeik megküldésével Hegedüs és Sándor irod. és nyomdai r. t.-hoz benyújtani.

**Csonka Magyarország —
nem ország,
Egész Magyarország —
mennország!**

SZÍNHÁZ.

A menekült festőművészek óvása

A következő sorok közlésére kértünk fel:

A közönség köréből többen azzal a panasszal fordultak hozzánk, hogy a menekült festők nevével visszaélve egyesek képeket hazalnak és értéktelen dolgokat a közönséggel megvásároltatnak.

Ez ellen úgy a magunk, valamint az Országos Menekültügyi Hivatal nevében a legerélyesebben tiltakozunk.

Mi, akik a múlt évben az Országos Menekültügyi Hivatal, az Erdélyi Magyar-Székely Szövetség valamint a Délvidéki Liga támogatásával megalakultunk hivatalos festők kizárólag csak kiállításokat rendezünk, de soha sem házalunk képeinkkel s hogy bizonyos konjunktura festők nevével visszaélnek és egyes hivatalos köröket megtévesztettek, ez ellen a kellő lépéseket haladéktalanul megtesszük.

A megszállott területekről kiülőztött festőművészek kiállítására.

A színházi irodák hírei:

Csütörtökön A) bérletben A testőr kerül színpadra.

Buffalo és Bill, kalandor regény két részben 12 felvonásban. Első részét, a »Kalandornót« mutatja be ma utoljára az Uránia. Jegyelővétel.

A püspök atyafisága

— Regény. —

Irta: IVÁNYI ÖDÖN. (181.)

O, Fülöp, ha elsodorja is a botrány piszkos árja, valahogy csak partra uszik mégis. O már kiállt sok kétségbejött, vesztélyes helyzetet és megszott már sok olyan örvényt, amibe más menthetetlenül belévesztett volna. Nem hitte, nem akarta hinni, hogy épen az Erling száz ezer forintja széghesse a nyakát. Első megrettenésében a legrosszabbat hitte. Most már reménykedett. Fortélyal, elszántsággal és biztos pisztolylövésekkel sok falnak szorított ember kivágta már magát.

De Kanutot kívül kell vinni a támadás vonalán. Erre az emberre azután is szükség lesz. Ot nem szabad átengedni. Ezzel tisztában volt... Azonban Zányi Gábor beavatkozása ketté vágta Fülöp minden tervét. Ezt az oldaltámadást veszélyesebbnek találta magánál a főrohannál. Ha Zányi megteszi indítványát a kizárástára: Kanut el van veszve. Kitalálta, hogy Zányi nem azért siet úgy az indítvánnyal, hogy Kanutot kigolyóztassa. Nyilvánvaló volt, hogy a gróf súlyosan akarja megsérteni Kanutot, mielőtt ez igazolhatná magát a kaszinó előtt. Kanutnak akkor verekednie kell megtámadójával. És ez annyi, mint biztosan meghalni. A kire

Zányi pisztolyt emel, az többé nem számít. Nincs itt más mit tenni, mint megakadályozni, hogy Zányi megtegye a célba vett indítványt. Elíbe kell vágni... De hogyan? Akárhogy. A hogy lehet. Minden áron. r.s., a mi a fő, azonnal.

Fülöp gyorsan határozott. Beteg agyának ideges fájdalmai, görcsei közt is érvényesült e kemény fő vakmerő erélye, mely tétova nélkül vág neki a célnak — nem törődve a kockázatával.

— Itt van Zányi Gábor? — kérdezte Wollnertől.

— Igen. Egy kompániával az új kaszinópezsztót kóstolják oda lenn.

— Gyere velem kérlek.

XXXIII.

Lementek a kaszinó földszintjére. Ott egy külön teremben a kaszinó szakértői szürcsöltek egy újfajtájú pezsgőt, hogy megállapítsák: megadható-e neki a kaszinói polgárjog.

A tanácskozás már igen előrehaladt stádiumban lehetett, mert a jury-tagok szeméi csillogtak, a fülek pirosabbak voltak, mint a dércsippett kecskerágó s a társalgás zajosan, öblösen keveredett össze a sűrű, meleg szivarfüsttel.

Fülöp és Wollner belépték a társaság alig vette észre. Csak Zányi Gábor, aki szemközt ült az ajtóknak, figyelt rá az ujonckeztekre. Amint Fülöp szemével találkozott tekintete: kitalálta, hogy ez az ember őt keresi, gondolta azt is, hogy mi okból?

Sűrű, korán öszült szemöldöke alól éles, megvető szemekkel méregette Fülöpöt. Ezzel a rapirdőféshez hasonló tekintettel szokta kinézni környezetéből azokat, akik nekik nem tetszettek s akik a félelmes lövő elől jobbnak látták idejében kitérni, mint ezzel a kegyetlen vércetekintettel vízszintesen tartott pisztolycsővek fölött nézni farkasszemtel.

Fülöp egyenest a grófnak tartott s megállt a széke mellett. A többi asztaltársak csak most vették észre a jöttéket. A társalgás egyszerre fennakadt. Fülöp váratlan előtöppanása úgy hatott a pezsgős hangulatra, mint a hirtelen jégeső a nyári légkörre! Lehűtötte egy momentum alatt.

Mindnyájan tudták, hogy Zányi Gábor a legsértőbb módon készül fellépni Bacsó Kanut ellen. Mindnyájan olvasták a cikket és bár bebizonyítva nem látták a vádat, az a határozottság, amelylyel azt Zányi magáévá tette, úgy imponált nekik, hogy Kanut rovasára itéltek a dolgban.

Fülöp megjelenését olyan szemmel nézték, mint valami veszélylyel járó sportnak egy izgató epizódját. Az üldözött vadak, a Bacsók egyike, ime szemközt fordul a vadászszal, Zányi gróffal. Szemtől-szembe néz egymással Magyarország két legjobb lövője. Hatalmas egy pillanat! Ahányan csak voltak: megfigyelő tehetségük erős összpontosítása mellett várták, ami következik. Ezt a jelenetet érdemes éles vonásokban rögzíteni meg emlékezetükben. Irigyelt ember lesz, aki magáról a hiteles szemtanu értesültségével mondhatja: Ott voltam...

Fülöp arcán nem látszott e percben a fizikai fájdalom, vonásai inkább feszültek, mint gyűrötték voltak. Hanyagul támaszkodott egy szék karfájára s egész közönyösen nézett le Zányira. Csak a szemféhére látszott a rendesnél nagyobbak. E sajátságosan megnőtt szemek Zányin kívül akárcit kihoztak volna szivarból. De a gróf nyugodtan szivta cigarettjét, gunyosan mosolygott és bántó fölsemvevéssel fordult el Fülöptől.

— Azt mondják, szolt Fülöp vontatott, de nyugodt hangon, hogy te valamire készülsz Kanut ellen.

Zányi most oldalvást nézett Fülöpre s metszően válaszolt.

— Hogy mit mondanak? Nem tudom. Annyi bizonyos, hogy egy ember fölőselegessé vált a kasszinóban. Magamra vállaltam, hogy a maga helyén ezt konstataálni fogom.

Fülöp most még közömbösebb tónusból folytatta, csak a szemféhére nőtt egyre jobban.

— Jó. Aki fölőseleges, azon tul kell adni. De azt hiszem, előbb be kell várni, hogy arra a valakire rábizonyul-e, hogy csakugyan fölőseleges? Be fogod ezt várni?

— Nem. A mit tudok, az nem elég. Hogy elég lesz-e a kasszinónak is? Az már az ő dolga. Én megteszem az indítványt, mert tudom, hogy van rá okom.

Mivel kihívóbbá, élesebbé vált a Zányi hangja, annál szenttele-nebb hangon beszélt Fülöp. Egy türelmes, legmatikus kapacitáló lassu hangján beszélt a pottogó nyelvű vérmes ellenfél.

— Félre vagy vezetve. Nincsen rá okod. Kanutot rágalmazzák.

— Azt csak te mondd. Védélmezéd, mivel atyádfia. Tedd a magadét, én is teszem a magamét.

— Az az ur, a kinek széke karján tartotta kezét Fülöp, érezte a szék mozgásából, hogy a kéz erősen reszket.

— Csalódom. Akárhány gentleman van, aki jót áll Kanutért. Itt van Wollner. Ki korrektebb ő nála? Nos, ő is meg van győződve, hogy ez a vád képtelenség.

Wollner, ez a jó fiu, derék szíve által ösztönözve, nagy készséggel bizonyított.

— Keptelenség. Természetes, hogy az. Semmiről sem vagyok jobban meggyőződve, mint arról hogy ezt a piszkos vádat utolsó betűig megcáfolja Kanut. En ismerem ezt az embert, jobban, mint akárki.

Zányit láthatóan meglepte ez a heves védelem ép ettől az embertől. Amint Wollnerre nézett, pezsgőtől és a jelenet izgalmától tüzelő gutaütéses kifejezés ült ki.

— Te ismered? Te? Jobban, mint akárki?

Wollnert kivéve — az egész szoba megértette e gunyos hangsúlyozásban lappangó célnat. A társaság meg volt rökönnyödvé. Ha ez a bortól és felindulástól megoldott nyelvű ember indiskréciót engéd meg magának s eláru valamit Wollnere tragédiájának csak a férj előtt ismeretlen titkárból! Akkor támad csak itt bonnyolt csomó egy újabb drámához! Minden arcon látszott a meghökkenő várakozás feszültsége.

Folyt. köv.

Vegyetek menekült bélyegeket!!

Uj könyvek:

Karinthy:	
Ne bántuk egymást . . .	78.—
Csathó: Mikor az öregek fiatalok voltak . . .	80.50
Zola: Madeleine Féral . . .	63.—
Schmidt: Buddha élete, tana és egyháza . . .	57.50
Heyking: Szerellem, diplomácia és faházak . . .	92.—
Barbusse: A csoda . . .	37.—
Barrière: A csábítás művészete . . .	34.50
Tschudy: Napoleon fia . . .	52.—
Pierre Loti: Ives testvérem . . .	69.—

Kaphatók:

Hegedüs és Sándor irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvesboltjában.

APRÓ HIRDETESEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szög 15 korona, minden további szó 1-50 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szög K 20, minden további szó K 2 - Vastag betűkből szedett szavak kétszeresen számítatnak.

Rankai Gyula

bank és ingatlanforgalmi irodája
Degenfeld-tér 6. (Kenyér-piac) és
Piac-u. 67. (Frohner szálloda. Vármegyeházával szemben)
Telefon interurbán 209.

Soltész László

árkereskedelmi,
bizományi és képviselői irodája
Piac-u. 67.
Telefon interurbán 209.

Dollár, dollárcsekk,

lel és más idegenpénzek,
arany, ezüst értékek, külföldi
kifizetések, átutalások. —
Értékpapírok vétele és el-
adása. Tőzsdei megbízások.
Ingatlanok vétele és jutalék-
mentes eladása. Jelzálogköl-
csönök.

Élelmezési, ruházati és műszaki cikkek vétele és eladása.

Elvállalja áruk nagybani be-
szerzését közvetlenül bel- és
külföldi termelőkől, áruk el-
adását, gyárak és cégek kép-
viseletét.

Tuskófa

minden mennyiségben kapható,
valamint
bükkfa boksa szén
waggon tételekben
Polyánszky Orest tüzifa- és szén-
kereskedőnél Szoboszlai-ut 1/B.
TELEFON 181.

A legfinomabb német

anylin festék küldemény végre
megérkezett. Bármilyen színre
festék tartósan, gyönyörűen és
a legnagyobb kíméllettel
férfi és női ruhákat
8 nap alatt.
Állandó szőrmefestészet
felelősséggel!!! Gyászruhák 24
órán belül festetnek.
„KÖZPONTI”
vegyszer- és festékintézet
Varga-u. 1. (Iparbank palota.)

Új kuplák és dalok!

Salome (Százszorszép)	34.50
Bar nóta	28.75
Jójj Hindosztánba	28.75
Boltbűntetés	28.75
Oh, oh be csuda fura ez az élet	23.—
Last Letter (Az utolsó levél)	28.75
Emlékezés	23.—
Egy régi dal a régi zon- gorán	23.—
Madonna	23.—
Rettenetes egy eset	23.—
Balázs Árpád: Kicsi falu kicsi ház	23.—
Balázs Árpád: Nem a Tisza partján fekszik ez a csárda	23.—
Orgonavirágok. Irta Kiszely Gyula	23.—
Horthy Miklós induló	23.—
Sibernóta	34.50
Csicsóné	23.—
Halló. Vasárnap délután	23.—
Mancikám	23.—
Karneval	23.—
Haragszik a tenger	23.—
Deborah	23.—

Kaphatók:
Hegedüs és Sándor r.-t.
zeneműkereskedésében.

Gyermek ruhák

egészen 14 éves korig
nagy választékban
készen és mérték utáni
megrendelésre, babil-
lengyék, gyermekru-
házi cikkek, szal-
lagok stb. mérsékelt
árban kaphatók
a Gyermek divatházban
Debreczen, Simonffy-utca 2.

Aranyat, ezüstöt, brilliánsat a legma- gasabb árban vesznek **POLLÁK** ékszerész Piac-utca 70.

„ELEKTRA”

elektrotechnikai vállalat.
Cégtulajdonos: Gold Sándor
Debreczen, Hatvan-u. 2. I. em.
Mindennemű villamos szerelések
és javítások azonnal legelőnyö-
sebben eszközöltetnek. Külön-
böző izzólámpák raktáron.

Markovits Ignác

bankirodaja és árubizományi üzlete
Piac utca 63. az udvarban, földszint.
Külföldi valuták, dollár, lei,
sokoi stb.
Idegen lebélyegzésű pénzek.
Értékpapírok, helybeli pénz-
intézeti és iparvállalati papí-
rok vétele és eladása.
Tőzsdei megbízások elintézése.
Áru vétele és eladása bizomány-
ban. Fővárosi és külkereske-
delmi képviselői.
Információs iroda.

Szabadalmazott Bélyegzők

megrendelhetők kizárólag
Bethlen-u 27. sz.

Könyvnyidonságok:

SZABÓ DEZSŐ:	K f
Elsodort falu. 2 kötet	103.50
Csodálatos élet 2 kötet	150.—
Tanulmányok és jegyzetek	46.—
SZEKFI:	
Három nemzedék. Egy ha- nyatló kor története	103.40
TORMAY CECIL:	
Bujdosó könyv. Feljegyzé- sek 1918—1919-ből	92.—
BENEDEK ELEK:	
Édes anyaföldem! Egy nép s egy ember története. 2 kötet	184.—
LAKATOS LÁSZLÓ:	
Mély huron	41.40
BABITS:	
Nyugtalanság völgye	52.—
NÁDAI:	
Az iparművészet Magyar- országon. Kötve	138.—
BÁRSONY:	
Magyar élet (elbeszélések)	75.—
SZEDERKÉNYI:	
Sorsok ha találkoznak	62.—

Kaphatók:
Hegedüs és Sándor
irodalmi és nyomdai részvénytársaság
könyvkereskedésében

VÉTELE.

Aranyat, ezüstöt, brilliánsokat

napi árban vesznek
Schiffmann
ékszerész, Piac-u. 67.

Keresek

rollós üzleti ajtót meg-
vételre. Berkovics Mór,
Nádudvar Értékesítés
Leitner és Römer cég-
hez Hatvan-utca 2.

Ótmet.

ólomcsöveket, ólomédé-
nyeket és más ólomból
készült ócska tárgyakat
magas áron veszünk. —
Cím a kiadóhivatalban.

ELADÁS.

Óra
javítások legolcsóbban
jótállással. Törött ara-
nyat legmagasabb napi
áron vesznek, Klein Elías
órárs, Csapó-utca 19.

Henserek.

plüss diványok, Schöberl-
ágyak készen kaphatók
Debreczenszky kárptos-
nál, Hallköz 8. Diványok-
ból modern hensereket
utányosan készítenek.

Mész

cement, cserép,
tégla stb.
nagyban és kicsiny-
ben állandóan kapható
Könyves Tóth
Kálmánnál Csapó-
utca 28.

Élesztő

naponta friss bármely
mennyiségben. Vidéki
kereskedőknek rendsze-
res szállításhoz kedvez-
ményes árban állandóan
kapható Rosenthal Sán-
dornál, Csapó-utca 19.

Ecet

kapható
nagyban és kicsinyben
Steinberger Dezső
ecetgyár
Simonffy-utca 14. sz.
Villanyfűző
eladó. Cím a kiadóban.

Megérkezett

vasonrakomány
citróm, olasz maróni és füge.
Viszonteladókna legolcsóbb árban
SCHÖN MÓR deligydműcskereskedőnél
Piac-utca 6. szám.

Pénzbeszedő-szolgá

nehány ezer korona
óvadékkal — fix fizetés
és provizióra, felvétetik.
Cím a kiadóhivatalban.

Női,

férfi és gyermek haris-
nyák minden színben
kaphatók a Nemzeti Nagy
Bazárban. Csapó-utca és
Degenfeld tér sarok.

Hangverseny

gramofon teljesen új
állapotban 41 legújabb
kitűnően összeválogatott
2 oldalas lemezzel al-
kalmi áron eladó. Aczél
könyvkereskedésben.

Tiszta

egész ives
makulatura
(ujsgáppapír) kapható
5 és 10 kilós
csomagokban a kiadó-
hivatalban. Piac-u. 49.

Naponta

friss élesztő legolcsóbb
árban Kupfer Ignác fű-
szernagykereskedésében
Bádógos-utca.

Allg használt

40. sz. barna férfi cipő
eladó. Tekei-utca 8.
ajtó 3. sz.

Gyönyörű

gyermek
ruházati cikkek
dr. Hegedüs
gyermekdivatházában
SIMONFFY-UTCA 2.

KERESLET.

Aranyat,
mindenféle ezüstöt, bril-
liántot, gyöngyöt vesz
Steiner Mihály, Hatvan-
utca 2. szám, I. emelet.

Helyi ügynök

elsőrendű, felvétetik
Fleischer Mór cukorka-
áru nagykereskedőnél,
Hatvan-utca 15.

Német leány

gyerek mellé, aki taka-
ritást is végez 15-iki be-
lépésre kerestetik. Kar-
dos, Piac-utca 34. III.
em. 14. ajtó.

Gyors- és géprónót

azonnali vagy mielőbbi
belépésre keresünk. —
Csak gyorsírásban gya-
korlattal bírók írásbeli
ajánlatát kérjük bizonyít-
ványmásolatokkal és fizetési
igények megjelölésé-
vel Hegedüs és Sándor
irod. és nyomdai r.-t.-hoz
benyújtani.

Tanulót

fizetéssel felvesz Leitner
és Römer rövidáru nagy-
kereskedése Hatvan-utca
2. sz.

Irodai munkában

jártas férfi vagy női
munkaerőt keresünk. —
Írásbeli ajánlatok bizo-
nyítványmásolatokkal és
fizetési igények megjelölés-
vel Hegedüs és
Sándor irod. és nyom-
dai r.-t.-hoz nyújtandók
be.

Pénzbeszedő-szolgá

nehány ezer korona óva-
dékkal — fix fizetés és
provizióra, felvétetik.
Cím a kiadóhivatalban.

Egy

ügyes pénztárnoknő fel-
vétetik Brunner, Brüll
és Grósz női divat áru-
házába, Piac-utca 27.

VEGYÉS.

Balázs Andor

**fuvározási
vállalata**
Piac-utca 64. sz.
Telefon 143.
Személy- és árufovározás
helyben és vidékre.

Keréktalpak,

küllők, asztalos munkák
bevigását vállalja Paulo
és Sztrleko hordóüzeme
Miklós-u. 53.

Német

leány, ki zongorázni is
tud dunántúli városban
egy 8 éves fiú és egy 6
éves leány mellé felvé-
tetik. Értekezheini Grósz
Kishegyesi-ut 3.

Bolti szolgát

keresünk Hegedüs és
Sándor könyvkereskedés
Piac-utca 34. szám.

Butorozott

szoba kiadó. Cím a ki-
adóhivatalban.

Jó

házi koszt kapható. Cím
a kiadóba.

Vonalozó

intézetünkbe
egy leányt
felvesszünk
Piac-utca 49.
II. udvar.

SZILVA LEKVÁR MARÓNI BORSÓ

rizs és mindennemű fűszer-
árak legolcsóbban beszezhető:
Adorján Jenő és Tsa
fűszer- és gyarmatáru nagykereskedő cégnél
Piac-utca 83. az udvarban.

Felelős szerkesztő:
Dr. HEGEDÜS LORÁNT.
Kiadó:
HEGEDÜS ÉS SÁNDOR
irodalmi és nyomdai részv.-társ.